

**I DE DALMATISKA
ÅSNORNAS PARADIS –
EN RESESKILDNING FRÅN
DEN INTERNATIONELLA
VECKAN I SPLIT
2- 4.5.2023**

Fredrik Strandberg

Serie RS: Reseskildring

Fredrik Strandberg, den internationella veckan i Split 2-4.5.2023

**I DE DALMATISKA ÅSNORNAS PARADIS - EN RESESKILDNING FRÅN DEN INTERNATIONELLA VECKAN I
SPLIT 2- 4.5.2023**

Yrkeshögskolan Novia, Wolffskavägen 33, 65200 Vasa, Finland © Yrkeshögskolan Novia och Fredrik Strandberg

Novia Publikation och produktion, serie RS: Reseskildring 12/2023

ISBN: 978-952-7526-26-2 (Online)

ISSN: 2670-028X

CC-BY 4.0

I DE DALMATISKA ÅSNORNAS PARADIS – EN RESESKILDNING FRÅN DEN INTERNATIONELLA VECKAN I SPLIT 2– 4.5.2023

Åsnan (*Equus africanus asinus*), beskrivs ofta som ett mycket envist och hårt arbetande djur. Detta till trots kräver de sina pauser, under vilka de gör absolut ingenting och under vilka de absolut vägrar utföra något som helst arbete. Lite på samma sätt beskriver folket i Dalmatien sig själva och sin attityd till arbete. När de arbetar, arbetar de hårt och enträget. Men när vilan tar vid, finns det inget i världen som kan få i gång dem igen. De dalmatiska åsnorna lär idag i Kroatien vara ett myntat uttryck för att beskriva befolkningen i Dalmatien.

Denna on/off attityd till arbetet bottenar i den säsongsbetonade ekonomin som präglar området och som idag långt baserar sig på turism. Men i ett land förärat med mycket vacker natur, och ett intressant, mångfasetterat, brokigt förflutet som präglar landet ännu idag och dessutom med mildt klimat, historisk arkitektur och på ett relativt nära avstånd till de flesta mellaneuropeiska länderna, varför inte? Naturligtvis skall landets, för turismnäring gynnsamma, resurser utnyttjas för att driva en industri som landet kan bygga upp sin tillvaro på. Men frågan här är, huruvida åsnorna har placerat alla sina morötter på samma lass?

Turismen anses vara livsnerven i den kroatiska ekonomin och man kan nog konstatera att landets arealer inte räcker till för att exportera jordbruksprodukter. Varvsindustrin som länge stött landets ekonomi, kan i dagsläge anses vara av rätt ringa betydelse för landets ekonomi. Detta trots att varvet t.ex. i Split området sysselsätter några tusen personer (uppgifterna om antalet varierar aningen beroende på källorna). Denna minskning har beskrivits som ett resultat av den privatisering som följde efter Jugoslaviens upplösning.

I januari 2023 fick Novia besök av två representanter från universitetet i Split. Under sin utbytesvecka bekantade sig lektor **Nada Roguljić** och Erasmus koordinatör **Mia Vatavuk** med utrymmen och undervisning i Åbo. Företagsekonomistuderande utövar sin företagsverksamhet via s.k. träningar, där studerande själva långt driver sin lärandeprocess med läraren som en coach. Detta gjorde starkt intryck på besökarna. "Det här är precis vad vi borde få höra om i Kroatien. Skulle du inte kunna komma och berätta om det här under vår internationella vecka?" var Vatavuks fråga efter träningen. Därmed var syftet med ett besök till Split fastställt! Ett besök till Split för att berätta om teaminläring vid företagsutbildningen för representanter från det lokala universitetet och för övriga deltagare under den internationella veckan.

Den internationella aktiviteten i Kroatien är livlig och intresset för internationella samarbeten är stort. Naturligtvis vill man marknadsföra den viktiga turismen, men det upplevs också som viktigt att hitta andra områden som kunde stödja landets ekonomi. Ifall man bortser från företag inom turistbranschen, ser man entreprenörskapet i landet som lågt. Mera kunskap om och redskap för att öka företagsamheten i landet ses som mycket välkommet. Under den internationella veckan som ordnades av University of Split, 2-5.5 2023, kunde konstateras att intresset för att knyta internationella kontakter är stort, inte minst från kroatisk sida. Men även andra deltagande länder visade intresse för att etablera nya kontakter i landet samt ett internationellt samarbete med universitetet och Kroatien över lag var uppenbart. I den internationella veckan deltog 52 representanter från en tiotal länder, många med turisminriktning, men också från andra affärsområden. Representanter hade kommit till den

internationella veckan från närbelägna länder, som Polen, Tyskland, Serbien och Montenegro. Nämnvärt är också att en representant ända från Argentina var närvarande.

Under veckan dök problematiken kring den väldigt turistkoncentrerade ekonomin i landet upp i flera diskussioner. Vid ett möte med **Professor Goran Ćorluka** som också fungerar som Vice Head of University Department for Academic and International Affairs, diskuterades problematiken kring detta fenomen mera ingående. Professor Ćorluka uttryckte oro för sitt lands instabila ekonomiska struktur. Han såg oviljan till förnyelse som ett stort problem såväl inom universitetsvärlden, men också inom landet i övrigt. Man har väldigt svårt att förflytta sig utanför sin bekvämlighetszon och man har svårt att se möjligheterna som en förnyelse skulle kunna medföra. Samtidigt som man i landet torde ha coronapandemin i relativt färskt minne och den enorma påfrestning som denna förorsakade landet och dess invånare, som helt var beroende av den hårt drabbade turistnäringen. Att man i landet inte haft en tradition av sparande för "sämre tider" gjorde inte saken bättre, utan situationen nådde enligt professor Ćorluka en så pass kritisk nivå att människor svält!

Under diskussionen med professor Ćorluka diskuterades också företagsamhet och landets behov av kunskap i entreprenörskap. Beskrivningen på Novias pedagogik inom företagsekonomin i Åbo, i form av teaminläring och företagsbildning, såg han som något som landet och även Univeristy of Split skulle ha stor nytta av. Dock såg han två viktiga aspekter som hinder för att en reform skulle kunna genomföras i deras institution.

För det första såg han attityden inom lärarkåren vid universitetet som ett problem, när många, enligt utsago fallit i bekvämlighetszonen, och där viljan att förnya sig och sin pedagogik, övervanns av bekvämlighet. För det andra såg han landets investeringsmodell för undervisning som ett hinder. "Smågrupps" undervisning, med grupper på under 30, på universitetsnivå är något som man inte kan få finansiering för i Kroatien. Han såg därför en teaminlärningsmodell som utmanande, helt ur ett ekonomiskt perspektiv. Frågan är här vad möjligheterna skulle vara för alternativa finansieringsmodeller, t.ex. från EU/Erasmus.

Syftet med Erasmus+ lärarutbytet var att presentera Novia och hur det jobbas med teaminläring samt affärsutveckling och entreprenörskap inom företagsekonomin i Novia. Många, både lokala och gästande deltagare uttryckte efteråt sin beundran för hur Novia arbetar med entreprenörskap. Finlands dokumenterat goda resultat, såväl ekonomiskt som pedagogiskt, ser man som ett bevis på att våra metoder fungerar. Dock kan konstateras, att många såg implementerandet av metoderna i det egna landet som utmanande, p.g.a. de konservativa och ofta styva strukturerna och rutinerna i universitetet. Med andra ord kan export av teaminläring speciellt till länder från det forna östblocket, vara utmanande.

Men lika fel som att påstå att åsnan skulle vara dum, skulle det vara att beskriva dalmatierna som sådana. Tvärtom satsar man hårt på utbildning. I dagsläget har Kroatien, med sina 3,8 miljoner invånare, sju universitet, fördelade på städerna Zagreb, Rijeka, Osijek, Split, Zadar, Dubrovnik och Pula. Kroatien har anpassat sitt högskolesystem till Bologna-processen, som är i fullt bruk sedan år 2010. Det finns en vilja att lära sig och utveckla landet i en riktning som skulle frigöra landet från sitt beroende av turismen. Man önskar hitta alternativ till turismen för att göra landets ekonomi mera jämn och stabil. Som situationen beskrivs nu är det dock "åsnorna" själva, dvs. befolkningen i Dalmatien, som sätter käppar i hjulen på kärran som skulle kunna föra dem mot en mera entreprenöriell och mera diversifierad ekonomi.

YRKESHÖGSKOLAN
NOVIA

Yrkeshögskolan Novia har ca 5000 studerande och personalstyrkan uppgår till ca 350 personer. Novia är den största svenskspråkiga yrkeshögskolan i Finland som har examensinriktad ungdoms- och vuxenutbildning, utbildning som leder till högre yrkeshögskoleexamen samt fortbildning och specialiseringsutbildning. Novia har utbildningsverksamhet i Vasa, Jakobstad, Raseborg och Åbo.

Yrkeshögskolan Novia är en internationell yrkeshögskola, via samarbetsavtal utomlands och internationalisering på hemmaplan. Novias styrka ligger i närvaron och nätverket i hela Svenskfinland.

Novia representerar med sitt breda utbildningsutbud de flesta samhällssektorer. Det är få organisationer som kan uppvisa en sådan kompetensmässig och geografisk täckning. Högklassiga och moderna utbildningsprogram ger studerande en bra plattform för sina framtida yrkeskarriärer.

Yrkeshögskolan Novia
Rektorat
Wolffskavägen 31 65200 Vasa
Tfn +358 (0)6 328 5000 (växel),
www.novia.fi

Antagningsservice
Wolffskavägen 33
65200 Vasa
antagningsservice@novia.fi
admissions@novia.fi

Yrkeshögskolan Novia upprätthåller en publikations- och produktionsserie för att sprida information och kunskap om verksamheten såväl regionalt, nationellt som internationellt.

Publikations- och produktionsserien är indelad i sex kategorier:

R - Rapporter • P - Produktioner • A - Artiklar • L - Läromedel • S - Studerandes arbete • RS - Reseskildring

Läs våra senaste publikationer på www.novia.fi/fui/novias-publikationsserie